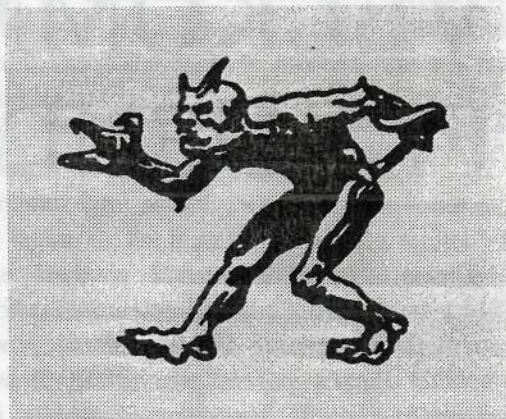

Nr. 3. 9. ÅRGANG. NOVEMBER 2000.

Kunst

omkring trolden

Informationsavis fra Museums- og kunstforeningen for Vejen og omegn

JULEKONCERT

Tågelundkorets 22 medlemmer afholder onsdag den 6. december koncert på Vejen Kunstmuseum. En koncert i julens tegn med oplæsning og musik samt servering af æbleskiver og gløgg i pausen.

Tågelundkoret har eksisteret siden 1978 og dyrker såvel kirkelig som verdslig musik med både klassiske og rytmiske værker.

Ved koncerten i Vejen synges korets indstuderede repertoire krydret med julesange og salmer, hvor af flere vil blive sunget sammen med publikum. Der vil også blive oplæsning, fortælling og solosang. På det blandede program er der også negro-spirituals, ungarsk julemusik og musik fra renæssancen af blandt andre Palestrina. Se nærmere under 'tid og sted'.

VELKOMMEN I DEN FLYDENDE VERDEN

Af Torben Wendelboe

Der er mange grunde til at interessere sig for det japanske træsnit fra det 18. og 19. århundrede. For det første er træsnittet Japans væsentligste bidrag til verdenskunsten. For det andet fik træsnittet afgørende indflydelse på europæisk kunst fra midten af det forrige århundrede. Og for det tredje - for nu at standse der - er det et område af verdenskunsten, hvor selv samlere med begrænsede økonomiske muligheder stadig kan være med; for få hundrede kroner kan man erhverve små bogillustrationer, for få tusinde fremragende farvetryk af store mestre.

Træsnittets historie

Det farvetræsnit med ofte mange farver, som vi beundrer i dag, opstod i det væsentligste omkring 1760-1770. Her bragte kunstneren Harunobu (ca. 1724-1770) træsnitteknikken frem til fuldkommenhed i sine såkaldte "brokadetryk" (nishiki-e) - og skabte succes, der skulle frembringe store kunstnere og give verden en rigdom af billeder fra alle hjørner i det japanske samfund. Træsnittene stammer overvejende fra Tokyo - dengang Edo, der på den tid vel var verdens største by; rig, pragtelskende, forlystelsessyg.

Og publikum elskede at se deres verden i kunsten - modsat tidligere, hvor kunsten i Japan var en forfinet hofkunst med "høje" emner. Træsnittene skildrede, hvad man kaldte

"Den flydende verden" (modsat "Den evige"). Ukiyo-e, billeder fra den flydende verden blev genrens navn.

Træsnittets teknik

Det japanske træsnit er det sublime samarbejde mellem kunstnere og kunsthåndværkere. Et træsnit kunne typisk blive til på den måde, at en forlægger bad en kunstner om fx. et billede af en berømt skuespiller i en glansrolle. Kunstneren udførte billedet; på baggrund af det udførte billedskærerne en række trykplader, såkaldte stokke, først én - og siden en for hver farve. Kunstneren satte farverne, og indfarverne forsynede så hver stok med en farve. Alle disse stokke endte så hos trykkerne, der kunne føje op til hundrede stokke (og altså farver) sammen til et billede blot ved hjælp af et par små pasmærker. En dygtig trykker kunne ramme med et halvt hårs nøjagtighed! Der var altså mange ansvarlige bag hvert billede - men efterhånden blev det kunstneren, der lagde navn til det færdige værk - det var salgsmæssigt smartest: Publikum ville gerne dyrke stjerner!

Træsnittets motiver

Som sagt var det hverdagslivet, der var den populære emnekreds for ukiyo-e kunstnere. Og træsnittet kan beskrives som en blanding af "Se og hør", "Ugens

Japanske træsnit er ikke - som europæiske billeder - beregnet til at hænge fremme i længere tid ad gangen. Det kan ligefrem være skadeligt, da farverne efterhånden falmer i lyset. De opbevares bedst i mapper, hvorfra man tager dem frem, når man vil se dem. Mange af dem er i øvrigt så små, at de ligefrem er »beregnet« til at holde i hånden. Blandt undtagelserne er de fortællende »tegnaserier« der ofte illustrerer gamle sagn. Kunisada har fremstillet dette triptykon - tre sammenhørende træsnit - som fortæller prins Genji's historie.

Rapport", "Filmjournalen", "Alt for damerne" og billed geografi og -historie. Her var berømte kurtisaner, hvis påklædning blev kopieret af modebevidste damer, her var kendte teaterstykker, her var skuespillerportrætter for fanskaren, her var billeder af smukke kvinder, af landskaber og historiske helte. Mange skildrede livet i Edos store forlystelseskvarter Yoshiwara.

De store træsnitkunstnere

Hvis vi kalder førnævnte Harunobu træsnittets fader, kan man sige, at han gav liv til en kolossal flok af kunstnere - de tælles i hundreder op til omkring 1870, hvor perioden klinger ud. Nogle rager op som mestre i verdenskunsten. Her skal blot nævnes nogle få med en kort karakteristik. Harunobu selv kendes bedst for sine yndefulde kvindeportrætter i raffinerede farver. Sharaku (aktiv 1794-1795) skabte en række fabelagtige skuespillerkarikaturer. Utamaro (1750-1827) bragte træsnittet til ekstrem fuldkommenhed i navnlig billeder af elegante kvinder. Hokusai (1760-1849) er vel periodens gigant inden for alle motivkredse; mest kendt for sine udsigter

mod Fuji - men fx. også hans skitsebøger (Manga) er vidunderlig tegnekunst. Hirishige (1797-1858) berømmes mest for sine landskabsbilleder, hvor motivet ofte ses fra overraskende vinkler.

Det japanske træsnit og europæisk kunst.

Det japanske træsnit kom som nævnt til at revolutionere den europæiske kunst, da det kom til Europa fra midten af 1800-tallet. De søgende kunstnere her, der ønskede alternativer til det udlevede akademiske maleri samlede begejstret på træsnittene, der ofte kom til Europa som indpakningspapir for porcelæn!

Degas, Monet, Manet, Van Gogh, Toulouse-Lautrec, Seurat, Redon, Whistler og mange flere med dem samlede, kopierede, lod sig inspirere af og stjal fra træsnittene.

Impressionismen, ekspressionismen og art nouveau er afgørende præget af træsnittet - i så høj grad, at man kan sige (lidt polemisk), at Hokusai lærte Van Gogh at tegne, at Toulouse-Lautrecs plakater ikke havde set dagens lys uden ukiyo-e's skuespilportrætter, og at Degas' berømte balletpiger er af japansk oprindelse.

Vejens største julekalender

med værker af **Lone Høyer Hansen, Eva Koch og Lise Rosenmeier**

Traditionen tro byder 1. december på Vejen Kunstmuseum på indledningen til en udstilling, der først står fuldt færdig efter den 24. december. Hver af dagene op til juleaften åbnes endnu en del af udstillingen - en af de 24 modulkasser. Og hver dag kan børnehaver og skolebørn samt andre interesserede grupper melde sig til at være med - få en snak om indholdet bag dagens låge og se værket i perspektiv af den øvrige udstilling.

Med afsæt i Vejen Kunstmuseums store skulptursamling og de mange værker på museumspladsen var det oplagt at lade et formidlingsprojekt give nogle 'nøgler' til oplevelsen af denne kunstform - og hvad er så mere nærliggende end at se, hvordan forskellige nulevende billedhuggere udnytter skulpturens muligheder?

Årets skulpturudstilling

Den første 'julekalender-udstilling' på Vejen Kunstmuseum fandt sted i 1995, da Pontus Kjerrmans fantasivæsener satte tankerne i sving. Året efter var det Niels Guttormsen, der stod for indholdet med mange forskellige materialer krydret med tankevækkende objekter som en smukt flettet brødbakke eller næsten runde strandsten - hvornår og hvorfor er en skulptur en skulptur?! Dernæst fulgte Bjørn Nørgaard med kasser fyldt med beretninger fra mange spændende universer - en sprudlen af ornament og eventyr. 1998 var det blevet Erik Heides tur. Her var det den enkeltheden og de gode, gedigne materialer, en tyngde i tråd med Niels Guttormsens værker. Sidste år vistes

Eric Erlandsens keramiske skulpturer (bojaner, relief-fer m.m.) bygget over de klassiske græske myter og sagn - børn elsker helte som Perseus og Herkules samt rædsler som Minotaurus og Medusa. Der går en rød tråd tilbage over Bjørn Nørgaard til udgangspunktet ved Pontus Kjerrman; den gode fortælling i en levende, plastisk formidling. Listen er ved at være lang, og rummer hertil kun mandlige kunstnere. Det vil der i år - i forlængelse af den seneste tids udstillinger med kvindelige kunstnere, der indledtes med Ursula Reuter Christiansen, fortsatte med Henriette Hahn Brinckmann og Ingrid Vang Nyman og til foråret afsluttes med Gutte Eriksen - for alvor blive brudt med.

Tre kvindelige kunstnere

Lone Høyer Hansen (født 1950) blev som den første kvindelige billedhugger bedt om at lægge værker til en julekalenderudstilling. Hun valgte straks at introducere en ny og spændende mulighed. Hun ville gerne inddrage sine kvindelige kolleger billedhuggeren Eva Koch (født 1953) og billedkunstneren Lise Rosenmeier (født 1959). De har arbejdet på fælles kunstprojekter under betegnelsen ART OF HEART.

'Julekalender-udstillingen' år 2000 bliver altså på flere måder noget ganske særligt. For første gang laves den af ikke bare én, men hele tre kvindelige kunstnere. De skaber en isenesættelse af Gallerigangen, hvor udstillingen skal finde sted med kalenderens kasser fordelt gennem hele området. Der vil blive arbej-

det med opfattelsen af det rumlige og med stoflighed-er (måske særligt karakteristisk for kvinder?). Der sker en nøje koordinering mellem lågemes signaler, kassernes indhold og samspillet med de rum udstilling-en finder sted i. Der bliver nok at tale om!

Da valget i sin tid faldt på Lone Høyer Hansen skete det bl.a. ud fra hendes udsmykning til Aabenraa »An-nas værk« fra 1996, hvor hun på samme tid skaber friskulptur, kunstnerisk 'byinventar' og en effektiv organisation af byrummet - en gennemsigtig 'mur' mellem handelsgadens sårbare fodgængere og ringvej-ens hektiske bilmasser. Spændende er alsidigheden i hendes virke - fra håndgribelige fortællinger til grund-digt reflekterede eksperimenter i farver, former og rumlighed.

Karakteristisk for Lone Høyer Hansen, Eva Koch og Lise Rosenmeier er det, at de arbejder frit og uhind-ret i de traditionelle, såvel som forskellige nyere ma-terialemuligheder som film, fotos, lyd og lysprojek-tioner.

I Kongens Have, ikke langt fra Odense Banegård, er der i regnvejr hurtigt pløse omkring ni flotte, velslidte havlkugler. Det er Eva Kochs af de forbipasserende højt elsket skulptur, der 'taler' uforståelige ord under 'bulerne' på græsplænen. Som lydene 'springer' fra cirkel til cirkel, bevæger den besøgende sig rundt i et forsøg på at skabe mening.

Billeder på grænsen mellem kunst og reklame er blevet Lise Rosenmeiers særlige felt. Velkendt er hen-des billedmontager til Weekendavisens reklamekam-pagne »Hvad er meningen« fra 1995. Hendes reklame-illuderende billedserier i det offentlige rum »The Per-fect Life« havde netop til formål at stille spørgs-målstegn ved vores reklamebilledeforbrug.

Med disse tre kunstnere lægges der op til at årets 'julekalender' bliver noget helt andet end de tidligere

år. Sammen skaber de en installation af udstillings-arealet, hvor de 24 kasser indgår som elementer.

Lone Høyer Hansen (f. 1950) »Bedrøvelig Skulptur I« fra 1991 har et tankevækkende slægtskab med de tuschtegninger Jens Lund (1871-1924) i 1898 lavede af besjælede blomster såsom »Sørgende Blomster«.

AKTIVITETER - TID & STED

Søndag den 19. november kl. 15.00

Omvisning på udstillingen: Pippi og meget, meget mere ...

Gratis adgang

Udstillingen kan ses til den 25. februar 2001.

Torsdag den 23. november kl. 19.30

Japanske træsnit ved Torben Wendelboe.

Originale træsnit fremvises under foredraget.

Arrangeret i samarbejdet med folkeuniversitetet.

Entré kr. 25.00

Fra 1. december til 4. marts 2001

Julekalenderudstilling ved Lone Høyer Hansen, Eva Koch og Lise Rosenmeier.

Lørdag den 2. december kl. 11 åbnes lågen med en introduktion for de, der møder op.

Onsdag den 6. december kl. 19.30

Tågelundkoret: Syng med og solosang samt korsang og oplæsning.

Der serveres æbleskiver og gløgg i pausen.

Entré kr. 40.00

Alle arrangementer foregår på Vejen Kunstmuseum.

PRESSEDÆKNINGEN PÅ MUSEETS UDSILLINGER

Sidder du tilfældigvis ved radioen lørdag den 18. november kl. 10.15, eller søndag den 19. kl. 12.45, skal du stille ind på P1, hvor du kan høre Bodil Grue Sørensens interviewsamtale med Teresa Nielsen om museets Ingrid Vang Nyman udstilling. Den har også været venligt dækket af DRTV2 i »Kulturjournalen« samt i den skrivende presse med en hel side i Jyske Vestkysten og Politiken samt mange mindre omtaler i andre af landets aviser.

SIDSTE UDKALD til Henriette Hahn-Brinckmann

Søndag den 19. november er absolut sidste chance for at se udstillingen om den kyndelig kunstner, der har efterladt sig markante værker fra tiden omkring år 1900 - særligt træsnit. Også her har der været fin pressedækning lokalt såvel som landsdækkende med en fyldig omtale ved Henrik Wivel i Weekendavisen og Karsten Klantes indslag i »Kulturnyt« på P1.

Redaktion: Poul Erik Hansen (ansvarshavende)

Badstuegade 6, 6100 Haderslev. Tlf. 74 525715.

Poul Verner Nielsen, Gunnarsvej 7, 6600 Vejen. Tlf. 75362870.

Sv. Holm Larsen, Bakkevej 3, 6600 Vejen. Tlf. 75 360633.

Bladets red. modtager gerne stof fra foreningens medlemmer.

